

УДК 581.4:581.47:581.48:582.736

Й.Й. СІКУРА ¹, А.Й. СІКУРА ²

¹ Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України
Україна, 03143 м. Київ, ДСП-22, вул. Заболотного, 148

² Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Україна, 01033, м. Київ, вул. Володимирська, 58

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛОДІВ І НАСІННЯ ВИДІВ РОДУ ACACIA (TOURN.) L. (РОДИНА LEGUMINOSAE=PAPILIONACEAE= FABACEAE). * Повідомлення 2.

Подано результати вивчення морфологічних особливостей плодів та насіння 81 виду роду *Acacia* (Tourn.) L. різного ботаніко-географічного походження.

Родину Бобові — *Leguminosae* деякі автори називають неправильно "Бобовоцвіті". До цієї родини належать дерева, ліани, кущі і трави, які мають складні листки і прилистки. Характерною ознакою представників родини є плід — біб або інші форми плода (стручок, "ягода"), що є похідними від бобу.

Порядок Бобовоцвітих нараховує понад 12 000 видів. Деякі автори, наприклад М.А. Комарницький та ін. (1962), до складу цього порядку включають такі родини: *Mimosaceae* (Мімозові), *Caesalpinaceae* (Цезальпінієві) і *Papilionaceae* (Метеликові). Ознаки, які використані цими авторами для розподілу порядку на зазначені вище родини, є формальними (непереконливими), тому матеріали нашого дослідження морфології плодів та насіння ми розглянемо інтегровано, під однією назвою — *Leguminosae* (Стручкові), або *Fabaceae* (Бобові).

Мету та методики наших досліджень описано раніше [1—4 та ін.]. У нашій статті

висвітлено морфологічні особливості плодів та насіння представників роду *Acacia*.

Рід *Acacia* (Tourn.) L. (1805) нараховує майже 2500 (2427) таксонів. Синоніми: *Arthrospiron* Hassk. (1855), *Chitonanthus* Lehm. (1847), *Cuparilla*, *Drepaphylla*, *Eburnax*, *Esclerona*, *Gumifera*, *Hecatandra*, *PoPONax*, *Senegalia*, *Zigmaloba* Rafin. (1838), *Farnesia* Gasp. (1838), *Hoopesia* Buckl. (1862), *Phylodoce* Link (1831), *Tetracheilos* Lehm. (1847), *Vachellia* Wright et Arn. (1834). Види роду поширені в Австралії, Африці, Азії та Америці, де вони є важливими компонентами тропічної і субтропічної флор.

A. abyssinica Hochst. ex Benth. Дерево до 15 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — шкірястий стручок до 13 см завдовжки та 2 см завширшки (рис. 1).

A. acinacea Lindl. Вид поширений в Австралії.

Рис. 2.

Рис. 1.

Насіння вузькоюяцеподібне або видовжене, до 6 мм завдовжки, з повздовжньою заглибкою і ареолою, арилусом, темно-коричневе або чорне, блискуче (рис. 2).

* Дослідження виконано за підтримки фонду Яноша Арань Угорської АН.

A. adenocalyx Brenan et Exell. Кущ або дерево до 5 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід подібний до твердого картону, до 15 см завдовжки та 4 см завширшки, поверхня вкрита коричневими крапками (рис. 3).

Рис. 3.

A. adunca A. Cunn. ex G. Don (*A. crassiuscula*). Насіння широкояйцеподібне або видовжене, до 6 мм завдовжки, 4 мм завширшки і 2,5 мм завтовшки, з арилусом, ареолою, темно-коричнєве або чорне, блискуче (рис. 4).

Рис. 4.

A. amythethophylla Steud. ex Rich. Дерево 5—15 м заввишки. Вид поширений у Південно-Східній Африці.

Плід — видовжений стручок, до 20 см завдовжки та 2,5 см завширшки, рівний, голий, блискучий, коричневий або багрянисто-чорний, розкривається (рис. 5).

Рис. 5.

A. aneura F. Muell. Вид поширений в Австралії.

Насіння здебільшого яйцеподібне, 3—5 мм завбільшки, з добре помітним насінневим рубчиком, арилусом, темно-коричнєве, блискуче (рис. 6).

Рис. 6.

A. arenaria Schinz. Кущ або дерево до 9 м заввишки. Вид поширений у тропічній Африці.

Плід — стручок до 18 см завдовжки та 0,8 см завширшки, серпоподібно зігнутий, неопушений, темно-червоно-коричневий, розкривається (рис. 7).

Рис. 7.

A. aroma Gill. (*A. macracantha*). Насіння широкояйцеподібне, інколи кругле, до 5 мм завбільшки, з помітним насінневим рубчиком, залишком арилуса, блискуче або матове (рис. 8).

Рис. 8.

A. ataxacantha DC. Колюча ліана або розкидистий кущ, інколи дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у тропічній Африці.

Плід — прямий конусоподібний стручок до 20 см завдовжки та 2,5 см завширшки, коричневий, розкривається (рис. 9).

Рис. 9

A. aulacarpa A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння різної форми, завбільшки до 4 мм, з добре помітним насінневим рубчиком, арилусом білуватого кольору, чорне, блискуче (рис. 10).

Рис. 10.

A. auriculaeformis A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння широкояйцеподібне, кругле або трикутне, до 3 мм завбільшки, з добре помітним насінневим рубчиком, арилусом, ареолою, чорне, блискуче (рис. 11).

Рис. 11.

A. baileyana F. Muell. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене, до 7 мм завбільшки, з арилусом і ареолою, чорне, блискуче (рис. 12).

Рис. 12.

A. boliviana Rusby. Вид поширений у Південній Америці (Болівія).

Насіння широкояйцеподібне або майже кругле, до 5 мм завбільшки, плоске, з ареолою, коричнєве з чорними цятками (рис. 13).

Рис. 13.

A. borleae Burt Davy. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — тонкий стручок до 7 см завдовжки та 1 см завширшки, зверху вкритий залозами з липким секретом, з добре помітними перетяжками по всій довжині, подібний до бісерника; дозрілі стручки волохаті (рис. 14).

Рис. 14

A. brevispica Harms. Кущ або дерево до 8 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — шкірястий стручок, звужено-видовжений, 15 см завдовжки та 2,5 см завширшки, вся поверхня вкрита короткими, оксамитовими волосками; стручок дуже легко розкривається (рис. 15).

Рис. 15.

A. burkei Benth. Дерево до 30 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — темно-коричневий стручок до 16 см завдовжки та 2,5 см завширшки, з гострим носиком, легко розкривається (рис. 16).

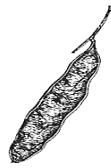

Рис. 16.

A. caffra Willd. Дерево до 12 м заввишки, інколи кущ. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 17.

Плід — стручок до 17 см завдовжки та 1,5 см завширшки, світло- або темно-коричневий, прямий або зігнутий, оксамитово-волохатий (рис. 17).

A. conferta A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння широкояйцеподібне, до 5 мм завбільшки, на верхівці загострене, з добре помітним насінневим рубчиком та арилусом, чорне, блискуче (рис. 18).

Рис. 18.

A. crassicarpa A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене, до 7 мм завбільшки, з арилусом, чорне, блискуче (рис. 19).

A. cultriformis A. Cunn. ex G. Don. Насіння широкояйцеподібне, до 4 мм завбільшки, з арилусом, чорне, матове (рис. 20).

Рис. 20.

A. dealbata Link. Вид поширений в Австралії, в Африці натуралізувався.

Насіння широкояйцеподібне, до 5 мм завбільшки, з арилусом, чорне, блискуче (рис. 21).

Рис. 21.

A. davyi N.E. Brown. Кущ або дерево до 3 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — вузький стручок до 10 см завдовжки, шкірястий, з перетяжками між насінинами (рис. 22).

Рис. 22.

A. deanei (R.T. Baker) R.T. Baker ex Welch. Насіння видовжене або широкояйцеподібне, до 7 мм завбільшки, з ареолою та арилусом, чорне, блискуче (рис. 23).

Рис. 23.

A. decora Reichb. Насіння широкояйцеподібне із загостреною верхівкою, до 5 мм завбільшки, з арилусом, чорне, матове (рис. 24).

Рис. 24.

A. decurrens Willd. Вид поширений в Австралії, в Африці натуралізувався.

Насіння широкояйцеподібне із загостреною верхівкою, до 5 мм завдовжки, 3 мм завширшки та завтовшки, з добре помітним насінневим рубчиком, майже чорним арилусом, чорне, матове (рис. 25).

Рис. 25.

A. elongata Sieber ex DC. Насіння циліндричне або широкояйцеподібне, до 5 мм завбільшки, на верхівці трохи загострене, з ареолою, світло-жовтим арилусом, чорне або коричневе, блискуче (рис. 26).

Рис. 26.

A. eriocarpa Brenen. Дерево до 6 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — стручок тонкої текстури до 14 см завдовжки та 2,5 см завширшки, опушений короткими, золотистими волосками, насіння просвічується крізь стінки плода (рис. 27).

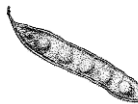

Рис. 27.

A. erioloba Edgew. (A. edgeworthii). Кущ до 2 м заввишки або дерево, яке сягає 16 м. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 28.

Плід — товстий, короткий, зігнутий стручок до 11 см завдовжки та 5 см завширшки, слабо або густо опушений кремово-сірими волосками, розкривається (рис. 28).

A. erubens Welw. ex Oliver. Дерево до 10 м заввишки, інколи кущ. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 29.

Плід — прямий, світло-коричневий, шкірястий стручок до 13 см завдовжки та 2 см завширшки, добре розкривається (рис. 29).

A. falcata Desf. Насіння широкояйцеподібне, до 5 мм завбільшки, чорне, блискуче, з добре помітним насінневим рубчиком, арилус коричневий, помітна ареола (рис. 30).

Рис. 30.

Рис. 31.

A. falciformis DC. (*A. penninervis*). Насіння ниркоподібне або кругле, до 5 мм завбільшки, чорне, блискуче, помітна ареола, арилус чорнуватий (рис. 31).

A. farnesiana Willd. Насіння овальне або широкояйцеподібне, до 5 мм завбільшки, з добре помітною ареолою, темно-коричневе, матове (рис. 32).

Рис. 32.

Рис. 33.

A. fleckii Schinz (*A. cinerea* Schinz). Кущ або дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 12 см завдовжки та 2 см завширшки, кайма коричнева або жовта (рис. 33).

A. floribunda Willd. (*A. longifolia*). Насіння овальне, до 4 мм завбільшки, помітна ареола, чорне, інколи темно-коричневе, блискуче, арилус солом'яно-жовтий (рис. 34).

Рис. 34.

Рис. 35.

A. galpinii Burt Davy. Дерево до 25 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — червонуватий або коричневий стручок до 30 см

завдовжки та 3,5 см завширшки, голий, добре розкривається (рис. 35).

A. gerrardii Benth. Кущ або дерево до 8 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — вузький стручок до 16 см завдовжки та 0,5—1 см завширшки, серпоподібно зігнутий, опушений сірими волосками (рис. 36).

Рис. 36.

A. goetzei Harms (*A. mossambicensis* auct). Дерево до 20 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок, до 18 см завдовжки та 3,5 см завширшки, голий, червоний або коричневий, добре розкривається (рис. 37).

Рис. 37.

A. grandicornuta Gerstner. Дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — серпоподібно зігнутий дерев'янистий стручок до 10 см завдовжки та 1 см завширшки, голий, добре розкривається (рис. 38).

Рис. 38.

A. haematoxylon Willd. Кущ або дерево до 6 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — тонкий, зігнутий стручок до 14 см завдовжки та 1,5 см завширшки, від густого опушення оксамитовий, добре розкривається (рис. 39).

Рис. 39.

A. hebeclada DC. Кущ або дерево до 7 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — здерев'янілий роздутий стручок до 15 см завдовжки та 4 см завширшки, опушений жовто-сірими волосками (рис. 40).

Рис. 40.

A. hereroensis Engl. Кущ або дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — з обох кінців загострений стручок до 14 см завдовжки та 2,5 см завши-

Рис. 41.

ршки, від опушення червоно-коричневими волосками стає оксамитовим, добре розкривається (рис. 41).

A. howitti F. Muell. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене або широкояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне, блискуче, з помітною ареолою, арилус жовтий (рис. 42).

Рис. 42.

A. implexa Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене, до 4 мм завбільшки, чорне, блискуче, з добре помітною ареолою, арилус жовтий (рис. 43).

Рис. 43.

A. irrorata Sieber ex Spreng. (*A. dealbata*). Насіння кругле, до 4 мм завбільшки, чорне, блискуче, з ледве помітною ареолою, арилус жовтий (рис. 44).

Рис. 44.

A. ixiophylla Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене, до 4 мм завдовжки та 1,5 мм завширшки, коричневе або чорне, блискуче, з помітною ареолою, арилус сіруватий (рис. 45).

Рис. 45.

A. karroo Hayne (*A. natalitia* E. Meyer). Дерево до 15 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 46.

Плід — тонкий, серпоподібно зігнутий стручок до 16 мм завдовжки та 1 см завширшки, з перетяжками між насінинами, голий, добре розкривається (рис. 46).

A. kirkii Oliver. Дерево до 15 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 9 см завдовжки та 2 см завширшки, з перетяжками між насінинами, червоно-коричневий (рис. 47).

Рис. 47.

Плід не розкривається, а розпадається на шматочки і падає на землю.

A. kraussiana Meissn. ex Benth. Кущ або дерево до 6 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 48.

A. leiocalyx (Domin) Pedley (*A. glaucescens* var. *leiocalyx*). Насіння видовжене, до 3 мм завбільшки, чорне, блискуче, з великим, коричневим арилусом (рис. 49).

Рис. 49.

Рис. 50.

A. leptoloba L. Pedley. Вид поширений в Австралії. Насіння яйцеподібне або овальне, до 4 мм завбільшки, чорне, блискуче, арилус ковпакоподібний, чорний, з помітною ареолою (рис. 50).

A. longifolia Paxt. (*A. dentifera*). Вид поширений в Австралії, Африці, натуралізувався в районі Кейптауна.

Насіння видовжене або широкояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне, блискуче, арилус великий, жовтуватий (рис. 51).

Рис. 51.

A. luederitzii Engl. (*A. goeringii* Schinz, *A. retinens* T.S. Sim., *A. gillettiae* Davy). Кущ або дерево до 12 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — шкірястий, твердий стручок до 12 см завдовжки та 2 см завширшки, червонувато-коричневий (рис. 52).

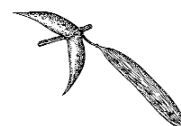

Рис. 52.

A. macradenia Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене або широкояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, з великим, жовтуватим арилусом, чорне, блискуче (рис. 53).

Рис. 53.

A. mangium Willd. Насіння ниркоподібне або широкояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, з помітним насіннєвим рубчиком, арилус ледве помітний, чорне, блискуче (рис. 54).

Рис. 54.

A. mearnsi De Wild. Вид поширений в Австралії. Інтродукований у Південну Аф-

рику, де натуралізувався; сьогодні звичайна рослина в горах та вздовж річок Кейптауна і Натал.

Насіння яйцеподібне, до 3 мм завбільшки, з помітним насіннєвим рубчиком, з маленьким чорним арилусом, чорне, блискуче (рис. 55).

A. melanoxylon R. Br. Цей вид було інтродуковано колись з Австралії в Африку, а сьогодні він утворює суцільні ліси в районі Кейптауна, Наталу аж до Трансваалю.

Насіння широкояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, з помітною ареолою та насіннєвим рубчиком, з жовтуватим арилусом, чорне або темно-коричнєве (рис. 56).

Рис. 56.

Рис. 57.

A. mellifera Benth. Кущ або дерево до 8 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — стручок до 9 см завдовжки та 2,5 см завширшки, коричневий, добре розкривається (рис. 57).

A. montis-usti Merxm. et A. Schreiber. Кущ або невелике дерево. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — видовжений стручок до 16 см завдовжки та 2 см завширшки, червоно-коричневий, дерев'янистий (рис. 58).

Рис. 58.

A. nebrownii Burt Davy (*A. rogersii* Burt Davy). Кущ або дерево до 7 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 59.

Плід — серпоподібно зігнутий стручок до 5 см завдовжки та 1 см завширшки, голий, з клейкими залозками, добре розкривається (рис. 59).

A. neriifolia A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння видовжене, до 3 мм завбільшки, з помітною ареолою, чорнуватим або жовтим арилусом, чорне, блискуче (рис. 60).

Рис. 60.

Рис. 61.

A. nigrescens Oliver. Дерево до 20 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 16 см завдовжки та 2,5 см завширшки, голий, добре розкривається (рис. 61).

A. nilotica Delile (*A. arabica*). Дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — вузький видовжений стручок до 17 см завдовжки, темно-коричневий або чорний, насінини добре помітні (рис. 62).

Рис. 62.

Рис. 63.

A. perangusta (C.T. White) L. Pedley. Насіння видовжене, широко- або вузькояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне, блискуче, з добре помітним насіннєвим рубчиком, коричневим арилусом, інколи помітна ареола (рис. 63).

A. picnantha. Насіння яйцеподібне або видовжене, до 4 мм завбільшки, чорне або темно-коричнєве, блискуче, арилус жовтуватий або димчатий, помітна ареола (рис. 64).

Рис. 64.

Рис. 65.

A. podaliriaefolia A. Cunn. Вид поширений в Австралії.

Насіння широко- або вузькояйцеподібне, до 4 мм завбільшки, чорне, блискуче, з помітною ареолою, коричневатим арилусом (рис. 65).

A. polyacantha Willd. (*A. camrylacantha* Hochst. ex A. Rich.). Дерево до 20 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — стручок до 18 см завдовжки та 2 см завширшки, коричневий, голий, біля основи конусоподібний (рис. 66).

Рис. 66.

A. reficiens Wawra et Peyr. Кущ або дерево до 5 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 67.

Плід — вузький стручок до 8 см завдовжки та 0,6-1 см завширшки, голий, червоний, дерев'янистий (рис. 67).

A. rehmanniana Schins. Дерево до 8 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 14 см завдовжки та 2,5 см завширшки, голий, сірувато-коричневий, добре розкривається (рис. 68).

Рис. 68.

A. robusta Burch. Дерево до 15 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — серпоподібно зігнутий стручок до 19 см завдовжки та 3 см завширшки, гладкий, коричневий (рис. 69).

Рис. 69.

A. robynsiana Merxm. et Schreiber. Дерево до 9 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 6 см завдовжки та 2 см завширшки, голий, коричневий, добре розкривається (рис. 70).

Рис. 70.

A. salicina Lindl. Вид поширений в Австралії.

Рис. 71.

Насіння широкояйцеподібне або кругле, до 3 мм завбільшки, чорне, блискуче, з великим, оранжевим арилусом (рис. 71).

A. schweinfurthii Brenan et Exell. Кущ або невелике дерево. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — видовжений стручок до 20 см завдовжки та 3 см завширшки, коричневий, проглядаються насінини (рис. 72).

Рис. 72.

A. senegal Willd. Кущ або дерево до 8 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Рис. 73.

Плід — видовжений стручок до 10 см завдовжки та 3 см завширшки, інколи має форму бобу, коричневий або сірий (рис. 73).

A. sieberan DC. (*A. woodii* Buett Davy, *A. vermoesonii* De Wild., *A. sieberana* Dc. var.

vermoesonii Keany et Brenan). Дерево до 17 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — прямий стручок до 20 см завдовжки та 3,5 см завширшки, оксамитовий, кремово-коричневий, здерев'янілий, добре розкривається (рис. 74).

Рис. 74.

A. simsii A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння кругле, до 3 мм у діаметрі, чорне, блискуче, з добре помітним насінневим рубчиком, арилус чорний, ареола добре помітна (рис. 75).

Рис. 75.

A. sophorae R. Br. (*A. longifolia*). Насіння видовженояйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне або темно-коричнє, блискуче, арилус великий, бруднуватий, помітна ареола (рис. 76).

Рис. 76.

A. spectabilis A. Cunn. ex Benth. Вид поширений в Австралії.

Насіння яйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне або темно-коричнє, блискуче, на верхівці загострене, арилус бруднуватий, ареола добре помітна (рис. 77).

Рис. 77.

A. terminalis Macbride (*Mimosa terminalis*). Насіння овальне або яйцеподібне, до 3 мм завбільшки, чорне або темно-коричнє, блискуче, арилус кремовий, ареола помітна (рис. 78).

Рис. 78.

A. tortilis Hayne. Дерево до 20 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — тонкий, спирально закручений стручок до 5 мм завширшки, коричневий (рис. 79).

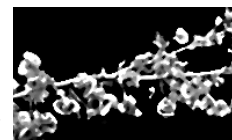

Рис. 79.

A. visco Lorentz ex Griseb. Вид поширений у Південній Америці (Аргентині).

Насіння прямокутне або кругле, до 4 мм завбільшки,

Рис. 80.

смугосте, коричневе, з помітним насіннєвим рубчиком, блискуче (рис. 80).

***A. xanthophloea* Benth.**

Дерево до 10 м заввишки. Вид поширений у Південній Африці.

Плід — трохи зігнутий

стручок до 13 см завдовжки та 1,5 см завширшки, коричневий (рис. 81).

Таким чином, у багатьох видів роду (*Acacia aroma*, *A. borleae*, *A. davyi*, *A. erioloba*, *A. gerrardii*, *A. grandicornuta*, *A. haematoxylon*, *A. hebeclada*, *A. karroo*, *A. kirkii* тощо) стала форма плода може слугувати діагностичною ознакою.

У деяких видів форма плода мінлива, наприклад у *A. senegal*.

До певної міри форму насіння також можна використати для розмежування видів: *A. acinacea*, *A. adunca*, *A. baileyana*, *A. falciformis*, *A. farnesiana*, *A. neriifolia*, *A. pedaliriaefolia*, *A. salicina*, *A. visco*.

До інших діагностичних ознак належать наявність чи відсутність арилусу, форма та забарвлення.

1. Сікура А.Й., Сікура Й.Й. Морфологічні особливості плодів видів роду *Centaurea* L. (Compositae Giseke = Asteraceae). Повідомлення 2 // Наук. зап. Тернопіл. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біологія. — 2002. — № 2 (17). — С. 25—30.

2. Сікура А.Й., Сікура Й.Й. Морфологічні особливості плодів видів родини Compositae Giseke = Asteraceae. Повідомлення 3 // Наук. зап. Тернопіл. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біологія. — 2002. — № 4 (19). — С. 17—22.

3. Сікура А.Й., Сікура Й.Й., Скрипченко Н.В. Морфологічні особливості плодів *Acer* (Aceraceae) та *Actinidia* Lindl. (Actinidiaceae = Ternstroemi-

aceae = Dilleniaceae) // Наук. зап. Тернопіл. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біологія. — 2003. — № 3—4 (22). — С. 9—13.

4. Сікура Й.Й., Сікура А.Й. Морфологічні особливості плодів і насіння видів родин Aquifoliaceae та Araliaceae // Наук. зап. Тернопіл. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біологія. — 2004. — № 1-2 (23). — С. 3—9.

Рекомендував до друку
О.К. Дорошенко

И.И. Сікура¹, А.И. Сікура²

¹ Інститут клітинної біології і генетическої інженерії НАН України, Україна, г. Київ

² Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Україна, г. Київ

МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПЛОДОВ И СЕМЯН ВИДОВ РОДА АСАЦИЯ (TOURN.) L. (СЕМЕЙСТВО LEGUMINOSAE = PAPILIONACEAE = FABACEAE)

Сообщение 2.

Приведены результаты изучения морфологических особенностей плодов и семян 81 вида рода *Acacia* (Tourn.) L. различного ботанико-географического происхождения.

J.J. Szikura¹, A.J. Szikura²

¹ Institute of Cell Biology and Genetic Engineering, National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine, Kyiv

² Taras Shevchenko Kyiv National University, Ukraine, Kyiv

MORPHOLOGICAL PECULIARITIES OF FRUITS AND SEEDS OF THE SPECIES OF GENUS ACACIA (TOURN.) L. (FAMILY LEGUMINOSAE = PAPILIONACEAE = FABACEAE) (2nd information)

81 species of genus *Acacia* (Tourn.) L. of different botanical-geographical descentance were studied. Morphological features of these species fruits and seeds are presented.